

Список використаних джерел

1. Білозор Л.В. Методологічні підходи щодо формування інноваційної продукції в аграрному секторі / Л.В. Білозор // Економіка АПК. – 2004. – №9. – С. 88-92.
2. Большая Советская энциклопедия: в 30-ти томах / [гл. ред. Прохоров А.М.]. – М.: "Советская энциклопедия", 1975. – Т. 21. – 640 с.
3. Володін С.А. Сутність і значення інновацій в економічному розвитку України / С.А. Володін // Вісн. аграр. науки. – 2005. – №9. – С. 65.
4. Гунин В.И. Управление инновациями: 17-модульная программа для менеджеров "Управление развитием организаций". Модуль 7. – М.: ИНФРА-М, 1999. – 328 с.
5. Ильенкова С.Д. Инновационный менеджмент: [учеб. для вузов] / С.Д. Ильенкова, Л.М. Гохберг, С.Ю. Ягудин и др. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2002. – 328 с.
6. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / М.А. Йохна, В.В. Стадник. – К.: Академія, 2005. – 400 с.
7. Дацій О.І. Інноваційна модель розвитку економіки України в умовах глобалізації: [моногр.] / О.І. Дацій, М.В. Гаман, Н.В. Дацій. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 370 с.
8. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. / Н.В. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 2003. – 504 с.
9. Крисальний О. В. Організаційно-економічні особливості інноваційної діяльності / О.В. Крисальний // Економіка АПК. – 2005. – №8. – С. 12.
10. Саблук П.Т. Стратегічні напрямки аграрних реформ – перехід на інноваційну модель розвитку / П.Т. Саблук // Економіка АПК. – 2002. – №12. – С. 9.
11. Степаненко Д.М. Инновационный процесс и инновационная деятельность: понятие, сущность, характеристики / Д.М. Степаненко // Проблемы современной экономики. – 2009. – №4 (32). – С.18-23.
12. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент / Р.А. Фатхутдинов. – СПб.: Питер, 2002. – 400 с.
13. Чабан В.Г. Інновації як умова підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора / В.Г. Чабан // Економіка АПК. – 2006. – №7. – С. 68-72.
14. Яценко В.М. Формування та реалізація інвестиційно-інноваційного розвитку сільського господарства / В.М. Яценко // Економіка АПК. – 2004. – №12. – С.68-74.
15. Gerhard Mensch: Technologie- und Innovationsmanagement in diversifizierten Unternehmen. In: Hinterhuber, H. N.: Die Zukunft der diversifizierten Unternehmen, München 2000. – S. 185–200.
16. Proposed Guidelines for Collecting and Interpreting Technological Innovation Data: Oslo Manual. Paris: OECD, Eurostat, 1997. – Режим доступу: <http://www.oecd.org/science/inno/2367580.pdf>.
17. Proposed standard practice for surveys on research and experimental development: Frascati Manual. OECD, 2002. – Режим доступу: http://www.tubitak.gov.tr/tubitak_content_files/BTYPD/kilavuzlar/Frascati.pdf.
18. Shumpeter Josef A. The Theory of Economic Development: An Inquiry Into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle. Transaction Publishers, 1934. – 255 p.
19. Twiss B. Managing Technological innovation. Pitman Publishing, 1992. – 309 p.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2014 р.

*

УДК 657.471

В.І. ІЩЕНКО, аспірант*

Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»

Облікова політика в контексті зарубіжної практики

Постановка проблеми. Значна роль аграрного сектору в національному господарстві й економіці потребує від нього постійного підвищення ефективності та продуктивнос-

ті, досягти яких можливо завдяки керівництву, що забезпечене своєчасною, якісною, точною інформацією в оптимальній кількості. На досягнення таких характеристик інформації спрямований бухгалтерський облік, що акумулює, обробляє, формує та передає інформацію про фінансовий і ресурсний стан окремого підприємства як основної

* Науковий керівник – Б.В. Мельничук, кандидат економічних наук.

© В.І. Іщенко, 2014

складової всієї системи ринкової економіки. Досягнення цілей завжди починається із закладення основи для подальших процесів діяльності. У випадку бухгалтерського обліку однією з основ є облікова політика. Багатогранність досліджень даного питання доводить як про його важливість, тобто пошук шляхів удосконалення, так і про відсутність однозначності, системності та комплексності у поглядах на розуміння сутності й змісту категорії облікова політика. Такий стан ускладнює конкретизацію подальших напрямів дослідження та потребує детального розгляду питання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Визначенню облікової політики та її ролі у бухгалтерському обліку й звітності присвячено праці багатьох науковців. Про її місце у системі обліку та відповідно складових вивчали вітчизняні вчені [1, 2, 4, 5, 8], а трактування з позиції видів обліку й інструменту управління є одними з особливостей досліджень російських учених [3, 6, 7, 9, 10] та ін.

Мета статті – проаналізувати й порівняти зміст і склад категорії облікової політики, сформульованих вітчизняними науковцями, а також тлумачення даного поняття зарубіжними джерелами; окреслити сутність облікової політики для використання в обліковій практиці та подальших дослідженнях.

Виклад основних результатів дослідження. Процес вивчення сутності категорії облікова політика доцільно розпочати зі звернення до матеріалів наукових досліджень, які містять її визначення. Кожна з наведених дефініцій має різний зміст, проте можна узагальнити їх та одержати своє бачення.

Отже, облікова політика – це сукупність/набір принципів, основ, домовленостей, практик, правил, критеріїв, методів оцінки і виміру, способів, процедур, форми, критеріїв облікового відображення активів, обраних відповідно до встановлених вимог законів, облікових стандартів та розроблених виходячи з особливостей діяльності (комерційної практики діяльності підприємства в певному середовищі) з метою: інформування зовнішніх користувачів про обрані методи; формування звітності; ведення обліку; організації бухгалтерського обліку; забезпечення прав та

інтересів власників; досягнення цілей і завдань підприємства; забезпечення інформацією про фінансовий стан, зміни фінансового стану й результати діяльності.

Крім цього, розглядають: за складом елементів; за способом формування (обрання серед альтернатив і самостійна розробка); за призначенням; за спрямованістю (на організацію та ведення обліку, на формування звітності); за необхідністю розкриття у фінансовій звітності (обов'язкові й необов'язкові, що розкриттю не підлягають); за рівнями формування.

Також надають концепції трактування:

у вузькому значенні – встановлений набір елементів для відображення в бухгалтерському обліку об'єктів, ресурсів підприємства та результатів його діяльності (як спосіб регулювання облікового процесу; сукупність способів ведення);

у широкому значенні – набір елементів для цілей планування й прийняття управлінських рішень, адекватної оцінки активів, зобов'язань, витрат і результатів діяльності при складанні фінансової звітності, податкового планування тощо.

Наведене узагальнення було проведено на основі українських наукових джерел. Щодо російського підходу до визначення цього поняття, то для нього характерні більш однозначне трактування як сукупності способів ведення обліку через закріплення роз'яснень складових у нормативних актах, а також системний підхід, що передбачає регулювання обліковою політикою усіх видів обліку – фінансового, управлінського, податкового. Проте існує ряд визначень, що мають певні особливості у своєму змісті [10, с. 62]:

В.П. Астахов – вибор конкретних способів (варіантів) постановки учета соответствующих видов имущества и обязательств, исходя из условий хозяйствования и действующего законодательства;

Ю.А. Бабаев – уникальное средство, с помощью которого, во-первых, осуществляется процесс реальной либерализации системы бухгалтерского учета; во-вторых, происходит совершенствование нормативной системы регулирования бухгалтерского учета и бухгалтерской отчетности; в-третьих, разрешаются противоречия действующего

законодавства в реалізації заходів, передбачених Программою реформування бухгалтерського учета в відповідності з міжнародними стандартами.

У першому визначенні автор звертає увагу на постановку обліку, що відображає сутність облікової політики як допоміжного засобу – того, що безпосередньо не бере участі у процесі обліку, але є керівним для останнього. У другому понятті широко розкривається зміст впливу облікової політики на облік не тільки підприємства, а й на загальну систему бухгалтерського обліку.

Розглянувши в узагальненому вигляді підходи вітчизняних науковців до визначення облікової політики, проаналізуємо терміни, наведені у зарубіжних джерелах. Переважна більшість вивчених джерел орієнтовані на американську систему обліку та мають практичний характер. Зумовлено це кількома причинами: по-перше, облікова політика продукт американської системи обліку. Історія терміна облікова політика бере свій початок ще в кінці 30-х років ХХ ст., а саме – у 1934 році, коли конгрес США доручив Комісії по цінних паперах і біржах розробити положення щодо облікової політики для фірм; по-друге, облікова політика – це компонент бухгалтерського обліку безпосередньо компанії й тому всі її властивості та особливості чіткіше відображаються на практиці. Крім того, джерела, що містять практичні рекомендації щодо застосування всіх компонентів бухгалтерського обліку, більш чітко й на конкретному прикладі відображають взаємозв'язок і взаємодію таких компонентів в умовах системи на основі принципів.

Конкретні політики та процедури використовуються компанією для підготовки своєї фінансової звітності, включають будь-які методи, системи вимірювання і процедури формування та підготовки інформації, що підлягає розкриттю у звітності. Облікові політики відрізняються від облікових принципів у тому плані, що принципи – це правила, а політики – це спосіб компанії дотримувати правил [20].

Облікові політики – це правила, яким слідує бухгалтер при здійсненні функцій внутрішнього обліку. Ці правила охоплюють діяльність щодо обліку кредиторської та де-

біторської заборгованості, основних засобів, звітності та загального обліку. Оскільки облікові політики різняться залежно від виду діяльності, фінансова звітність повинна включати в себе розкриття й примітки, що пояснюють, як конкретні елементи бухгалтерського обліку розглядаються в рамках облікової політики компанії. Це дає змогу зовнішнім акціонерам (користувачам) зрозуміти процес внутрішнього бухгалтерського обліку [17].

Облікова політика відіграє ключову роль у керівництві операційними процедурами компанії, забезпечення персоналу бухгалтерії керівними принципами, що стосуються записів операцій, поділу обов'язків і навчання персоналу. Ці політики також дають змогу вищому керівництву впевнитися, що підлеглі дотримують бухгалтерського законодавства при виконанні обов'язків [12].

Політики та процедури являють собою набір документів, що описують політику організації для роботи, і процедури, необхідні для виконання політики [18].

Керівництво з корпоративних політик необхідне для того, щоб показати, в яких межах допускаються операції та як вони відбуваються. Політиці необхідна складова повноцінної системи контролю й форма невід'ємної частини системи керування ризиками компанії. Керівництво корпоративною політикою може включати в себе або кілька політик, прив'язаних до ключових проблем контролю, з якими компанія стикалася в минулому, або воно може взяти на себе підхід, що передбачає надання політики для контролю над ширшим діапазоном функціональних галузей на перспективній основі [11].

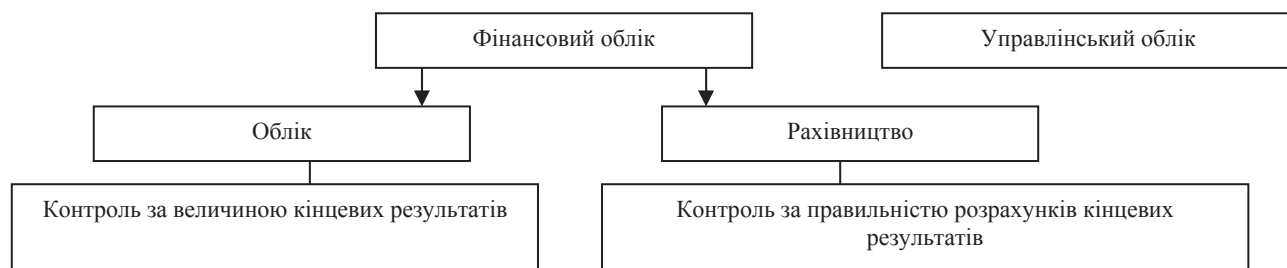
Реалізація комплексного набору облікових політик гарантує, що фінансові операції відображаються у звітності компанії на чіткій і послідовній основі. Компанії в рамках облікової політики можуть розробляти внутрішній контроль – специфічні захисні заходи, які гарантують цілісність фінансової інформації (наприклад, обмеження функцій одного працівника; процес обробки бухгалтерією інформації з різних відділів; однакове тлумачення інформації, що підготовлена обліковим персоналом, обліковим менеджментом). Чітко визначений набір принципів облікової політики може забезпечити компанію специфіч-

ними рекомендаціями для операцій, що не розглядаються у стандартах обліку.

Серед недоліків облікової політики виділяють те, що затрачається багато часу й коштів на її створення у світі, де постійно змінюється регулювання, і після запровадження облікової політики не дають змоги бухгалтерам використовувати професійне судження й гнучко аналізувати складні операції [13, 14].

Наведене дає можливість виділити такі функції облікової політики, як керівна – сукупність керівних принципів, правил і процедур, яких дотримують при виконанні облікових операцій, поділі обов'язків та навчанні персоналу; контрольна – забезпечення цілісності фінансової інформації. З метою пояснення й доповнення останньої функції наведемо можливі до застосування пункти облікової політики на прикладі основних засобів [2]:

керівництво має затверджувати всі надходження активів шляхом офіційного процесу перевірки;

Складові частини американського бухгалтерського обліку

Джерело: Сформовано автором самостійно.

Оскільки поділ обліку на фінансовий та управлінський загальновідомий, пояснення потребує подальший поділ фінансового обліку на облік і рахівництво, поняття їх сутності та взаємодії [19]: рахівництво – це процес накопичення, систематизації, зберігання й доступу до бази даних фінансової інформації підприємства. База даних такої інформації повинна бути повною, точною та своєчасною. Поняття обліку ширше, діюче в галузі проектування системи ведення бухгалтерського обліку, встановлення контролю для забезпечення впевненості у якісній роботі системи, при аналізі та перевірці записаної інформації. Обліковці видають розпорядження, рахівники слідує ним. Обліковці здійснюють внутрішній контроль системи рахівництва з метою зменшення помилок при реєстрації великої кількості операцій,

результати капітальних вкладень повинні щорічно переглядатися;

усі оцінки активів, пов'язані з обміном різномірних активів, мають бути розглянуті зовнішнім оцінювачем;

усі операції з основними засобами та їхнє вибуття потребують схвалення керівництва;

періодично слід проводити огляд усіх основних активів на предмет знецінення;

доступ до довідкового файлу, що фіксує актив, має бути обмежений уповноваженим персоналом тощо.

Ще одна функція, яку можна виокремити з визначень і вважати однією з основних, – це врахування специфіки підприємства шляхом розробки відповідних рекомендацій.

У контексті виявлених функцій доцільно навести коротку характеристику бухгалтерського обліку американської системи для більш чіткого розуміння дії впливу таких функцій (рис.).

якими компанія займається протягом періоду. Внутрішній контроль також допомагає виявити і запобігти крадіжкам, розтратам, шахрайству, нечесній поведінці всіх учасників економічної діяльності. Облік охоплює проблеми вимірювання фінансових результатів господарської діяльності. Крім того, він включає функції фінансового звітування про оцінку та показники продуктивності для тих, хто потребує інформації. Обчислення прибутку є важливим завданням, яке виконують бухгалтери, правильність його залежить від достовірності інформації, записаної рахівниками. Обліковець вирішує як визначити дохід від продажу і витрати для обчислення прибутку або збитку за період.

Можна зробити висновок, що управлінська (організаційна) та контрольні функції покликані регулювати безпосередньо процес

ведення обліку – рахівництво – відображення результатів діяльності компанії на рахунках й у системі реєстрів. Функція розробки рекомендацій щодо обліку специфіки підприємства є прерогативою обліку і покликана розв’язувати проблеми, що виникають у кожному конкретному підприємстві при розрахунку фінансових результатів загалом та прибутку зокрема.

Важливе значення для розуміння фінансового обліку мають поняття господарські операції (ділова/комерційна угода/операція) – самостійні, але логічно пов’язані господарські події, які передбачають зміну вартості або кількості, або облікової події [23]. Операція, проведена компанією, ініціює обліковий цикл цієї компанії [21]. Господарські операції – предмет бухгалтерського обліку. Вони також зазначаються як факти господарського життя, що впливають на фінансове становище підприємства. Пошук нових підходів відображення фактів господарської діяльності – один із напрямів розвитку фінансового обліку, оскільки саме ця ситуація викликає більшу частину проблем бухгалтерського обліку. Як уже зазначалося, облікова політика – категорія, що виникла в сис-

темі американського обліку, регулюючи нормативи якої розроблялися за прецедентним принципом: виникла проблема, розроблялося прийнятне для неї рішення.

Цікавою особливістю є виділення зарубіжними джерелами такого поняття, як ключова облікова політика – політика фірми/компанії або галузі, яка вважається високим суб’єктивним елементом та істотно впливає на фінансову звітність. Ці політики часто повинні бути докладно описані в окремих розділах щорічних або щоквартальних звітів компанії. Одна з основних причин, чому багато інвесторів і аналітиків звертають увагу на ключову облікову політику, полягає у тому, що її характер суб’єктивний та, як вважають, придатніший для зловживань. Деякими прикладами ключової облікової політики є облік банком майбутніх неоплачених кредитів, оцінка безнадійних боргів, вибір відповідних норм і методу нарахування амортизації основних засобів [9]. Крім того, залежно від результатів обраних методів, що переважають в обліковій політиці, виділяють консервативну й агресивну облікові політики. Відмінності та результати таких облікових політик наведені у таблиці.

Характеристика консервативної та агресивної облікових політик

	Консервативна облікова політика	Агресивна облікова політика
Зміст	Створюють суворі стандарти для бухгалтерів, яких необхідно дотримувати при записі окремих операцій у Головній книзі компанії. Консервативний облік скоріше недооцінить інвестиції, ніж переоцінить їх, переважає керівництво, яке обережно управляє ризиками	Політики інвестування активів компанії з метою одержання найбільшої віддачі від інвестицій
Стратегія	Базовим правилом є занижувати доходи і завищувати витрати. Для балансових рахунків компанії можуть завищити резерв сумнівних боргів, або використовувати для запису мінімально можливу ринкову вартість активів. Фінансування на паритетних засадах (консервативне фінансування) використовує довготермінові засоби для фінансування постійних активів і короткострокові засоби для фінансування тимчасових, оборотних активів	Виклик для компанії фінансувати виробничу діяльність шляхом використання найменш витратних короткострокових фінансових інструментів із великим коливанням курсу. Агресивна фінансова стратегія передбачає, що фірма фінансуватиме частину своїх постійних активів (основних засобів) та всі оборотні активи, використовуючи короткострокові засоби
Вигоди	Це може допомогти компанії вигідніше виглядати в майбутньому	Дає можливість відобразити високу прибутковість поточного періоду
Ризики	Компанії, що використовують консервативні принципи облікової політики, можуть здійснити у майбутньому перекручення у своїй фінансовій звітності. Оскільки поточний період може відобразити більш низькі, ніж очікувалося, цифри, майбутня звітність може відображати більш високі цифри через нижчі оцінки відповідно до консервативної політики	Негативний бік агресивних облікових політик виявляється у тому, що вона рідко дає високу прибутковість. Ця політика також створює високий ризик недостатності у ліквідності. Незважаючи на те, що агресивний облік піддає інвестора та менеджерів більшому ризику, оскільки скоріше менш обережний в управлінні ризиками, він більше прийнятний своєю прибутковістю

Джерело: Таблиця сформована автором самостійно на основі джерел [15, 16].

Водночас важливо пам'ятати, що агресивний облік необхідний у випадках проведення точнішої оцінки вартості. Червоний прапорець необхідно піднімати тоді, коли облікова практика даної фірми значно відхилена від галузі або облікового стандарту, або якщо він має ефект скоріше менш точного, ніж більш точного подання фінансової звітності. Наведемо конкретні приклади відповідних політик [22].

Консервативні облікові практики: швидке списання нематеріальних активів, одержаних в результаті покупки; відсутність разових доходів (відсутність постійних незвичайних доходів або рідкісних статей); списання у витрати первісної вартості (повинно бути списано на витрати, а не капіталізовано); прискорений метод амортизації (це приводить до підвищення амортизації на ранніх періодах, таким чином знижуючи чистий прибуток у перші роки, та зростання надійності одержання доходів; це також має вигоду у формі зменшення податкових виплат); надання переваги методу виконаного контракту для визнання доходів над методом відсотка від виконання (це забезпечує більшу вірогідність одержання доходу); високий резерв сумнівних боргів; незначне використання за балансового фінансування (наприклад, операційна оренда або метод капіталу для обліку асоційованих компаній); чітке розкриття облікової політики; чистий прибуток наближається до чистого грошового потоку від операційної діяльності (краща якість доходу) тощо.

Агресивні облікові практики (прийоми): збільшення терміну використання активу (призводить до зниження амортизаційних відрахувань); використання прямолінійного методу амортизації (нижча амортизація на ранніх періодах); недостатнє розкриття інформації про придбання; відображення інвестиційного прибутку як доходу (чи не маскує менеджмент зниження продажів?); передчасне реєстрування доходів (некоректне нарахування відсотків від виконання, виставлення рахунку та утримання); маніпулювання витратами на свій погляд (великий обсяг резервування дозволяє підприємству отримати у майбутньому кращі показники фінансового стану); прийняття нової обліко-

вої політики пізніше/раніше залежно від впливу політики; часта зміна аудиторів; продаж активів/запасів для формування доходів/витрат (разові доходи) тощо.

Висновки. Аналіз визначень категорії облікова політика показав, що наведений повний перелік складових, які наповнюють зміст поняття, не відображає її сутності, проте допомагає при обґрунтованому підборі доповнити та уточнити останню. Встановлено, що облікова політика є невід'ємною частиною облікової системи підприємства, оскільки пристосовує загальнооблікові правила до умов діяльності, надає обліку визначеності, чіткості, направленості, конкретності. Формування облікової політики покликане розв'язувати проблеми обчислення результату діяльності підприємства. Отже, визначення її елементів відбувається відповідно до проблеми формування кожного конкретного елементу звітності (активів, пасивів, капіталу, доходів, витрат), що виникали чи можуть виникнути в процесі ведення економічної діяльності (подій та операцій, фактів господарської діяльності).

Можливо виділити такі цілі облікової політики (відповідно до виявлених функцій для доповнення пропонуємо розподілити їх за ступенем важливості на головні, похідні, другорядні): головні – забезпечити функціонування й контроль облікової системи підприємства; інформування користувачів про методи обліку, що використовує підприємство при формуванні інформації про стан і результати діяльності, тобто методів, що найбільш повно й чітко відображають особливості умов/середовища діяльності підприємства; створення єдиних правил, що використовуються бухгалтерами в процесі відображення фактів господарської діяльності (при здійсненні облікових процедур); похідні – забезпечення високого рівня якості інформації фінансової звітності та збереження ресурсів підприємства; другорядні – виявлення напрямів удосконалення обліку підприємства.

Облікова політика й облік із погляду користувача – засіб оцінки стилю керівництва з метою забезпечення прав та інтересів зовнішніх користувачів. Облікова політика й облік із погляду керівництва – засіб управ-

ліній фінансовим результатом – прибутком компанії. Облікова політика та облік із погляду бухгалтера – засіб, що дає змогу підприємству врегулювати облікові проблеми, пов'язані з формуванням складових фінансової звітності. Ці нові дані й властивості

облікової політики, виявлені в процесі її вивчення в контексті зарубіжної практики, потребують подальшого дослідження та можуть стати основою для доповнення змісту категорії, що вивчається, і вирішення пов'язаних із нею питань.

Список використаних джерел

1. Барановська Т.В. Облікова політика підприємств України: теорія і практика: дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04 / Т.В. Барановська. – Житомир: ЖТДУ, 2005 – 278 с.
2. Гироль С.В. Складові облікової політики сільськогосподарських підприємств / С.В. Гироль, О.Д. Радченко // Економіка АПК. – 2008. – № 10. – С.73-77.
3. Глущенко А.В. Методические аспекты единой учетной политики для целей бухгалтерского и управленческого учета агрохолдингов / А.В. Глущенко, М.С. Ермакова. – Режим доступа: <http://www.science-education.ru/pdf/2013/4/221.pdf>.
4. Житній П.С. Облікова політика в умовах розвитку фінансово-промислових систем: методологія і організація [Текст]: [моногр.] / П.С. Житній. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. Даля, 2007. – 352 с.
5. Жук В.М. Наукове забезпечення обліку в системі управління аграрним сектором економіки : теорія і практика: наук. доп. [Текст] / В.М. Жук; Ін-т аграр. економіки. – К.: Інститут аграрної економіки, 2008. – 84 с.
6. Корчагіна В.Г. Формування облікової політики сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах [Електронний ресурс] / В.Г. Корчагіна. – Режим доступа: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavnv/2009_67/67_42.pdf.
7. Каменнова Ю.О. Влияние особенности деятельности сельскохозяйственных организаций на формирование и раскрытие учетной политики / Ю.О. Каменнова // Вектор науки ТГУ. Серия: Экономика и управление. – 2013. – № 1(12). – С. 61-64.
8. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики [Текст]: [моногр.] / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – 260 с.
9. Чувашлова М.В. Разработка учетной политики как одна из методик совершенствования контроллинга / М.В. Чувашлова // Научно-практ. журнал Глобальный научный потенциал: Экономические науки. – 2012. – №5 (14). – С. 96-98.
10. Каменнова Ю.О. Влияние особенности деятельности сельскохозяйственных организаций на формирование и раскрытие учетной политики / Ю.О. Каменнова // Вектор науки ТГУ. Серия: Экономика и управление. – 2013. – № 1(12). – С. 61-64.
11. Steven M. Bragg (2007), *Accounting Policies and Procedures*, Hoboken, New Jersey.
12. Marquis Codjia “Accounting Policies and Procedures”, available at: http://www.ehow.com/facts_7206983_accounting-policies-procedures.html.
13. Advantages & Disadvantages of Accounting Policies By John Freedman http://www.ehow.com/info_8569621_advantages-disadvantages-accounting-policies.html.
14. Osmond Vitez. “The Advantages of Accounting Policies”, available at: http://www.ehow.com/list_6535717_advantages-accounting-policies.html.
15. Osmond Vitez. “Conservative Accounting Policies”, available at: http://www.ehow.com/facts_6820570_conservative-accounting-policies.html.
16. Rachel Murdock. “Aggressive Financing Policies”, available at: http://www.ehow.com/facts_7552175_aggressive-financing-policies.html.
17. Osmond Vitez. “Definition of Accounting Policies” available at: http://www.ehow.com/facts_5942308_definition-accounting-policies.html.
18. Wikimedia Foundation. 2010. <http://en.academic.ru/dic.nsf/enwiki/981653>.
19. <http://www.dummies.com/how-to/content/the-difference-between-bookkeeping-and-accounting.navId-410636.html?print=true>.
20. <http://www.investopedia.com/terms/a/accounting-policies.asp>.
21. http://www.investorwords.com/16225/business_transaction.html.
22. <http://www.jamescox.com.au/conservative-vs-aggressive-accounting-practices>.
23. http://help.sap.com/erp2005_ehp_04/helpdata/EN/49/12875ffi79c6b.

Стаття надійшла до редакції 14.04.2014 р.

*